

Cybersenioren 2019

Toetsenbord en muis

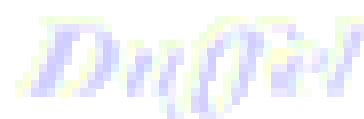
De PC/Laptop

Inhoud

De PC/Laptop.....	2
Het toetsenbord.....	5
Onderverdeling.....	5
Overzicht zones	5
Alfanumerieke zone	5
Numerieke zone	6
Navigatiezone	6
Functiezone	6
Alle functies bijeen.....	7
Speciale toetsen	10
Speciale knoppen	10
Shift	10
Shift lock of Caps lock.....	10
Alt & Ctrl.....	10
Alt Gr.....	11
Tab.....	11
Backspace.....	11
Delete	11
Esc.....	11
Enter/return	11
Print Screen (volledige scherm)	12
Print Screen (actieve venster)	12
Ctrl-Alt-Delete	12
De muis/touchpad.....	13
Muisaanwijzer:.....	13
Muisknoppen en scrolwiel.....	13
Nog enkele sneltoetsen.....	15
CTRL Combinaties.....	15
ALT Combinaties.....	15
Shift combinaties.....	15
Voor wie er nog niet genoeg van heeft.....	16
Alt+Tab	16

Ctrl+Alt+Tab.....	16
Ctrl+Esc.....	16
Ctrl+Shift+Esc.....	16
PrtScn	16
Windows-toets	16
Windows-toets+A.....	16
Windows-toets +D.....	16
Windows-toets+Alt+D	16
Windows-toets+E	16
Windows-toets+l	17
Windows-toets+L.....	17
Windows-toets+M.....	17
Windows-toets+S	17
Windows-toets+U.....	17
Windows-toets+X	17
Windows-toets + punt (.) of puntkomma (;)	17
Windows-toets+pijl-omhoog.....	17
Windows-toets+pijl-omlaag	17
Windows-toets+pijl-links.....	17
Windows-toets+pijl-rechts	17
Toetsen op een tablet	18
Lettoetsenbord	18
Toetsenbord met de eerste reeks tekens	18
Leesteken typen op een tablet.....	19
A.....	19
C.....	20
D.....	20
E.....	20
G.....	20
I.....	21
K.....	21
L.....	21
N.....	21
O.....	22
R.....	22

S.....	22
T.....	22
U.....	23
Y.....	23
Z.....	23

Het toetsenbord

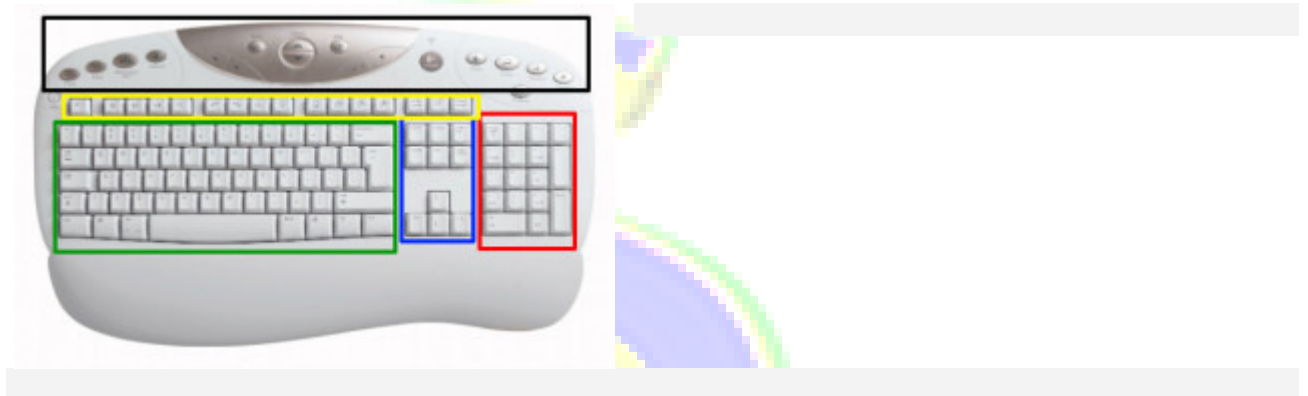
Het toetsenbord of **klavier** (Engels: **keyboard**) behoort tot het **invoerapparaat**, m.a.w. gebruiken we het om gegevens in te voeren zodat onze computer deze kan verwerken en/of weergeven.

IN DIT HOOFDSTUK LEER JE:

- De belangrijkste toetsen van het toetsenbord.
- Enkele veelgebruikte basisvaardigheden met het toetsenbord.

Onderverdeling

Overzicht zones

Zones op een toetsenbord

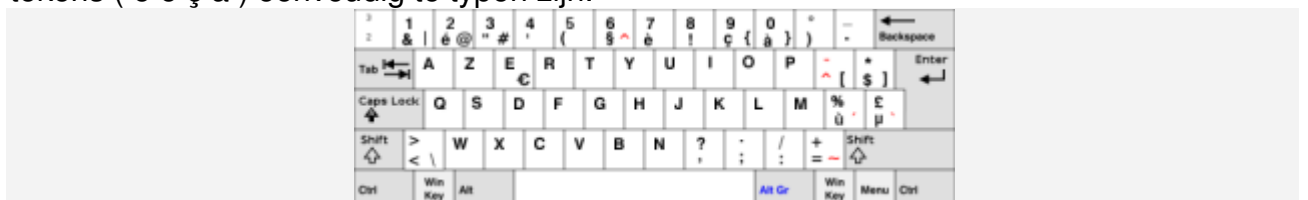
- Groen: Alfanumerieke zone
- Rood: Numerieke zone
- Blauw: Navigatiezone
- Geel: Functiezone

Alfanumerieke zone

De alfanumerieke zone bevat **alle letters, leestekens en nummers**. Deze zone is het best vergelijkbaar met het klavier van een typemachine.

Er bestaan veel **verschillende toetsenbordindelingen** wat betreft de plaatsing van deze karakters (letters, leestekens, ...) op het toetsenbord. Zo heb je vast wel eens gehoord over een **AZERTY- of Qwertytoetsenbord**.

In **België** wordt meestal het **AZERTY-toetsenbord** gebruikt. Vermits er in België eveneens Frans wordt gesproken, heeft men een indeling gekozen waarbij de Franse tekens (é è ç à) eenvoudig te typen zijn.

Alfanumerieke zone bij een AZERTY-toetsenbord

Numerieke zone

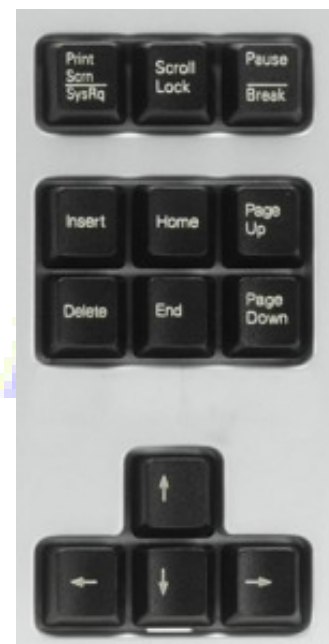
Bij een volwaardig toetsenbord heb je eveneens een **numeriek gedeelte**. Belangrijk hierbij is, dat je er steeds voor moet zorgen dat dit **geactiveerd** is. Gebruik hiervoor de **Num lock-toets**. Indien je dit niet doet, wordt het numerieke gedeelte enkel gebruikt als **navigatietoetsen**. Bij de meeste toetsenborden wordt er een **activatielampje** weergegeven wanneer Num lock actief is. Heeft je toetsenbord geen numerieke zone kan je die ook instellen door gebruik te maken van de **Fn toets**.

Navigatiezone

Of je nu met een laptop of een gewoon toetsenbord werkt, er zijn steeds navigatieknoppen voorzien. Naast de gewone pijltjes heb je nog enkele knoppen die je sneller door bv. documenten en webpagina's kunnen laten navigeren.

- **Page Up of Pg Up:** Hiermee navigeren we automatisch een stukje naar boven.
- **Page Down of Pg Dn:** Hiermee navigeren we automatisch een stukje naar beneden.
- **Home:** Deze knop kunnen we gebruiken om helemaal naar boven in het document/venster te springen.
- **Down of End:** Deze knop kunnen we gebruiken om helemaal naar beneden in het document/venster te springen.

een

Functiezone

Boven het alfanumerieke gedeelte vinden we de functiezone. Meestal staan hier de knoppen F1 tot en met F12. Elke knop heeft een speciale functie (vandaar de letter F). Programma's kunnen er voor kiezen om een functieknop een speciale functie te laten uitvoeren.

Hier zijn enkele voorbeelden:

- F1: open de Helpfunctie van het geopende programma/webbrowser
- F2: een geselecteerde map of bestand een andere naam geven
- F3: zoeken naar een bestand of map

- F5: verversen van de pagina in een internetprogramma (Zoeken en Vervangen in Word)
- F7: spellingcontrole (in Word)
- F8: tekst selecteren, daarvoor moet u een paar keer op deze toets drukken (in Word). Meer klikken selecteert meer tekst.
- F10: de Menubalk activeren in het actieve programma.
- F11: alleen het venster van de webbrowser tonen.
- F12: open het Opslaan als-venster (in Word)

Functieknoppen

Functieknoppen met een tweede optie zoals je wifi aan- en uitzetten.

Alle functies bijeen.

F1

de F1-toets wordt in bijna elk programma gekoppeld aan de **Helpfunctie**. De Windowstoets + F1 opent **Microsoft Windows Help en ondersteuning**. Shift + F1 activeert het onderdeel **opmaak** in Microsoft Word. Ctrl + F1 opent of sluit de **opdrachtbalk** in Microsoft Office.

F2

Sneltoets om een geselecteerd pictogram, bestand of een map te **hernoemen**. Selecteer een bestand / map / pictogram en klik op F2 om de naam te wijzigen. Ctrl + F2 opent het afdrukvoorbeeld in Microsoft Word. Alt + Ctrl + F2 opent de standaard documentenlocatie in Microsoft Office. Fn + F2 dempt het geluidsvolume van de PC. F2 brengt je naar de BIOS-instellingen van je PC, als je deze tijdens het opstarten indrukt.

F3

F3 activeert vaak de zoekfunctie in verschillende toepassingen, waaronder de belangrijkste [browsers](#) zoals Google Chrome, Firefox en Microsoft Edge.

Fn + F3 wordt gebruikt om het volume van sommige laptops te verlagen.

Klik op Shift + F3 om de tekst in Microsoft Word van hoofdletters naar kleine letters te veranderen.

Shift + F3 opent de zoekopdracht in Google Chrome.

F4

F4 wordt vaak gebruikt om (onderdelen van) toepassingen te sluiten.

Alt + F4 sluit het geopende programma.

Alt + F4 opent de optie om de computer uit te schakelen als er geen programma is geopend.

Ctrl + F4 sluit een deel van het actieve programma, zoals een tab of een document.

Klik op Fn + F4 om het volume in een aantal laptops te verhogen.

F4 brengt u naar de adresbalk in Windows Verkenner en Microsoft Edge.

F5

F5 toets wordt gebruikt om een webpagina te vernieuwen.

Klik op F5 om Zoeken & vervangen te openen in een venster van Microsoft Word.

Start een slideshow wanneer erop wordt geklikt in PowerPoint.

Fn + F5 vermindert de helderheid van het beeldscherm op een aantal laptops.

F6

Deze toets brengt u naar de adresbalk in sommige browsers zoals Google Chrome, Firefox, Microsoft Edge en vele andere populaire browsers.

Fn + F6 verhoogt de helderheid van uw monitor op een aantal laptops.

F7

F7 opent de spelling- en grammaticacontrole in Microsoft Word.

Shift + F7 opent het synoniemenvenster in Microsoft Word.

Fn + F7 opent opties voor een tweede scherm en instellingen voor het beeldscherm in sommige laptops.

F8

Vaak gebruikt om uw Windows-pc in de Veilige modus op te starten.
Brengt je naar soMicrosoft naar het Windows Recovery systeem.

F9-toets

Als je Microsoft Word gebruikt, zal F9 de wijzigingen in een geopend document opslaan.

Klik op F9 om berichten te verzenden of te ontvangen in Microsoft [Outlook](#).

F10

F10 opent de Menu Bar in de open applicatie.

Shift + F10 werkt als klikken met de rechtermuisknop.

F11

Opent en sluit volledig scherm in bijna alle populaire browser zoals Chrome, Firefox en Microsoft Edge.

CTRL + F11 opent de verborgen opties voor herstel in sommige Windows-laptops.

Alt + F11 opent de Visual Basic Editor.

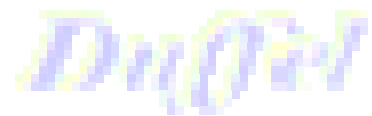
F12

Als je Microsoft Word gebruikt, klik je op F12 om Opslaan als te openen.

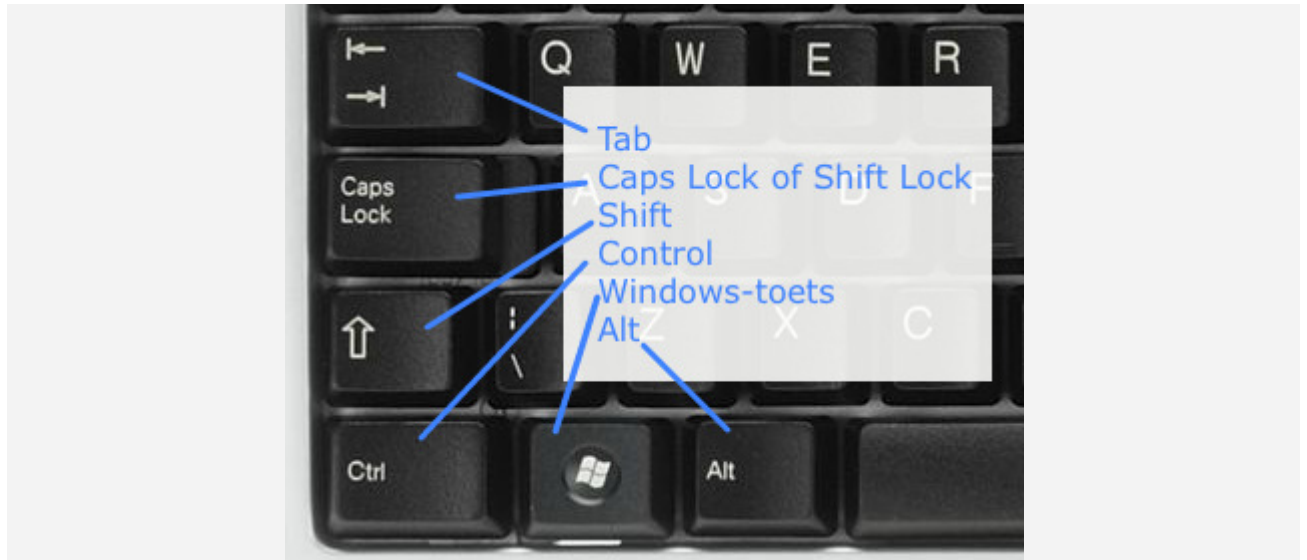
Win + F12 slaat je document op in Microsoft Word.

CTRL + F12 opent een document in Microsoft Word.

Toont de paginabron in populaire webbrowsers.

Speciale toetsen

- Afhankelijk van je laptop is de Groene: Alf numerieke zone en de Rode: Numerieke zone en de Blauwe: Navigatiezone een geheel.
- Er staat ook een extra toets: “Fn” een functietoets die je gebruikt in combinatie met de toetsen waarop een teken staat met dezelfde kleur als “Fn”.

Speciale knoppen

Shift

Wanneer je een **hoofdletter** wil typen of een **cijfer** op de bovenste rij van het alfanumeriek gedeelte, kan je dit doen in combinatie met de Shift toets. Deze toets heeft eveneens de functie om het tweede (bovenste) teken op een toets te activeren (bv. % * _ + ...).

De linker en rechter shift hebben identiek dezelfde functie.

De Shifttoets helpt ons ook steeds een afbeelding te vergroten of te verkleinen zonder de verhoudingen (hoogte en breedte) te wijzigen.

Aandacht: bij het typen van ô of ë verschijnt het “dakje” of het “trema” pas als je de letter typt.

Shift lock of Caps lock

Deze toets **blokkeert** de **Shifttoets** en zorgt er dus voor dat je niet voortdurend Shift dient in te houden als je bv. meerdere hoofdletters wil typen. Wil je Shift-lock uitschakelen, duw je gewoon opnieuw op deze toets.

Tip: Er is een **controlelampje** aanwezig dat aangeeft of Shift lock al dan niet in gebruik is.

Alt & Ctrl

Deze twee toetsen worden in **combinatie met andere toetsen** gebruikt. Afhankelijk van het programma waar je in werkt, zal er een **functie** uitgevoerd worden. We noemen deze combinaties “**sneltoetsen**”.

Voorbeelden van sneltoetsen zijn:

- CTRL-C: Kopiëren

- CTRL-X: Knippen
- CTRL-V: Plakken
- CTRL-A: Alles selecteren.
- CTRL-Z: Laatste bewerking ongedaan maken.(afhankelijk van het programma 1 of verschillende bewerkingen.)
- CTRL-Y: Laatste opnieuw doen. (afhankelijk van het programma 1 of verschillende bewerkingen.)
- CTRL-S: Opslaan
- CTRL-P: Afdrukken (printen)
- CTRL-W: Een venster sluiten.
- CTRL-F: zoek in het actieve venster.

Aandacht: Eerste de “CTRL” toets en dan de bijhorende lettertoets.

Alt Gr

Alt Gr gebruik je om het **derde teken op een toets** rechts onderaan op sommige toetsen te gebruiken.

| @ # ^ { } [] ' ' \ € ~

Aandacht: Eerste de “Alt GR” toets en dan de bijhorende tekentoets.

Tab

Binnen **tekstverwerkingsprogramma's** zoals Office Word gebruik je deze Tab-toets om **regelsprongen** te maken.

Daarnaast helpt deze toets om **sneller te navigeren** doorheen een formulier (bv. een registratieformulier op een website) of menustructuren.

Backspace

Deze knop bevindt zich boven de entertoets en gebruiken we om karakters (letters) te verwijderen die voor de tekstcursor (verticaal streepje) staan.

Je kan deze knop ook gebruiken om in je webbrowser een pagina terug te gaan.

Delete

Deze knop bevindt zich in de navigatiezone, soms afgekort met “del”. Hiermee verwijderen we tekst achter de tekstcursor.

De Deleteknop wordt natuurlijk ook gebruikt om bestanden van je computer te verwijderen als ook bv. afbeeldingen uit je document.

Esc

De afkorting “Esc” staat voor escape, wat ontsnappen betekent. In de meeste programma's kan je deze knop gebruiken om te “ontsnappen” aan of te stoppen met de huidige situatie. Denk daarbij aan Youtube wanneer je de video in volledig scherm laat afspelen, duw je op Escape dan verklein je het scherm opnieuw.

Enter/return

Wanneer je een zin hebt getypt en je wil naar de volgende lijn, gebruiken we de Entertoets of de Returntoets. Deze knop wordt ook meestal gebruikt om wijzigingen in door te voeren of te bevestigen.

Print Screen (volledige scherm)

De knop Print Screen (soms afgekort met Prt Scrn) geeft je de mogelijkheid om een schermafdruck te maken. Je neemt als het ware een foto van je scherm. Dit kan je vervolgens plakken in bv. een Paint - of Worddocument.

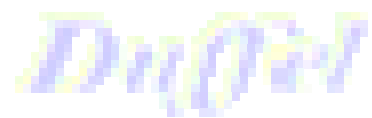
Print Screen (actieve venster)

De knop Print Screen (soms afgekort met ALT + Prt Scrn) geeft je de mogelijkheid om een schermafdruck te maken van het actieve venster. Je neemt als het ware een foto van je scherm. Dit kan je vervolgens plakken in bv. een Paint- of Worddocument.

Ctrl-Alt-Delete

Wanneer je de computer wil ontgrendelen of wanneer je computer is vastgelopen kan je steeds de toetsencombinatie Ctrl-Alt-Delete induwen. Programma's die zijn vastgelopen kan je vervolgens sluiten.

<http://users.skynet.be/marleen.elen/>

De muis/touchpad

Muisaanwijzer:

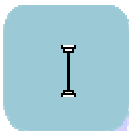

Normaal: als de muisaanwijzer over het scherm beweegt.

Een logo(snelkoppeling licht op) bij Windows 10

Handje: het pijltje verandert in een handje als je een aanklikbaar item aanwijst.
Vb: een webadres.

Lijn: als de muisaanwijzer verandert in een lijntje kan je letters typen.

Zandloper: de pc/laptop voert een bewerking.

Als in de punt van de pijl een kruis staat met pijltjes, staat de muisaanwijzer op een afbeelding.

Muisknoppen en scrolwiel

Linkermuisknop:

- Met 1 muisklik:
 - o Start menu openen.
 - o Een programma starten.
 - o Een menu in een programma openen.
 - o De muisaanwijzer verplaatsen.
 - o Hyperlink openen.
- Met 2 muisklikken:(snel achter elkaar)
 - o Selecteer je woord in een tekst.
 - o Start je een snelkoppeling op het bureaublad.
 - o Open je een stand op het bureaublad.

Als je de naam van een bestand/map wil wijzigen klik je 2 maal langzaam op de naam.

- Met 3 muisklikken:

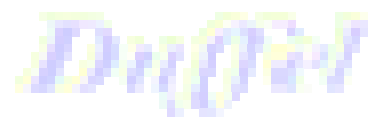
- Selecteer je een volledige paragraaf in een tekst.
- De muiskop ingedrukt houden:
 - Nu kan je het geselecteerde verplaatsen.
 - Iconen, snelkoppelingen enz. verplaatsen.
 - Een venster verplaatsen.

Rechtermuisknop:

- Met 1 muisklik:
 - Eigenschappen van een bestand bekijken
 - Knippen, copieren en plakken.
 - Sommige taken uitvoeren.

Scrolwiel:

- Door het draaien aan het wielje kan je scrollen van boven naar beneden en omgekeerd.

Nog enkele sneltoetsen

CTRL Combinaties

Ctrl + A	Alle items selecteren
Ctrl + C	Kopiëren
Ctrl + X	Knippen
Ctrl + V	Plakken
Ctrl + Z	Ongedaan maken
Ctrl + Rechterpijl	Spring naar het begin van een volgend woord
Ctrl + Linkerpijl	Spring naar het begin van een vorig woord
Ctrl + Shift + Linker/rechterpijl	Selecteer een woord
Ctrl + Shift + N	Nieuwe map maken
Ctrl + Shift + Esc	Open taakbeheer
Ctrl + Esc	Open startmenu
Ctrl + F4	Actief venster sluiten of Windows afsluiten
Ctrl + Alt + Tab	Schakel tussen geopende items met pijltjestoetsen
Ctrl + Muiswiel	Iconen vergroten / verkleinen

ALT Combinaties

Alt	Standaard werkbalk openen met Bestand etc.
Alt + D	Adresbalk selecteren
Alt + Enter	Eigenschappen weergeven van item
Alt + F4	Toepassing afsluiten
Alt + Spatiebalk	Snelmenu voor item openen
Alt + Tab	Schakel tussen geopende items
Alt + Ctrl + Tab	Het Tab venster open laten staan voor keuze
Alt + Esc	Schakel tussen geopende items in volgorde
Alt + Pijl omhoog	Naar map niveau hoger

Shift combinaties

Shift + Linker/rechterpijl	Karakter of meerdere karakters selecteren
Shift + Delete	Item definitief verwijderen
Shift + F10	Snelmenu weergeven
Shift inhouden	Voorkomt dat een cd auto opstart
Shift 5 keer indrukken	Plaktoetsen in/uitschakelen
Rechtershift inhouden 8 sec.	Filtertoetsen in/uitschakelen

Voor wie er nog niet genoeg van heeft.

Alt+Tab

Schakelen tussen geopende programma's. Dit werkt op de volgende manier:

- Druk de toetsen Alt en Tab tegelijk in.
- Laat Tab los maar houd Alt ingedrukt.
- U ziet alle geopende programma's. Gebruik de Tab-toets (één keer indrukken en weer loslaten) om naar het volgende programma te springen.
- Herhaal dit tot u het programma hebt wat u wilt gebruiken.
- Laat de Alt-toets los.

Ctrl+Alt+Tab

Schakelen tussen alle geopende programma's met de pijltoetsen. Deze optie is een stuk gemakkelijker dan de vorige.

- Druk tegelijk op Ctrl+Alt+Tab en laat alle toetsen daarna los.
- Alle geopende programma's zijn in beeld. Beweeg naar het volgende programma (pijltoets-rechts) of vorige programma (pijltoets-links).
- Is het gewenste programma geselecteerd, druk dan op de Entertoets.

Ctrl+Esc

Open het Startmenu.

Ctrl+Shift+Esc

Open Taakbeheer.

PrtScn

Maak hiermee een schermopname van het hele scherm. Dit wordt naar het Klembord gekopieerd. U kunt de schermopname daarna plakken in een fotobewerking programma, in Word of in een e-mail. Dat gaat met de sneltoets Ctrl+V.

Windows-toets

Startscherm openen of sluiten.

Windows-toets+A

Actiecentrum openen.

Windows-toets +D

Het Bureaublad weergeven en verbergen.

Windows-toets+Alt+D

De datum en tijd weergeven en weer verbergen.

Windows-toets+E

Open de Windows Verkenner.

Windows-toets+I

Open de Windows Instellingen.

Windows-toets+L

De pc vergrendelen of tussen accounts schakelen.

Windows-toets+M

Alle vensters minimaliseren naar de Taakbalk

Windows-toets+S

Opent het menu Zoeken.

Windows-toets+U

Open het Toegankelijkheidscentrum.

Windows-toets+X

Het WinX-menu openen.

Windows-toets + punt (.) of puntkomma (;)

Emoji-venster openen.

Windows-toets+pijl-omhoog

Het venster maximaliseren.

Windows-toets+pijl-omlaag

Huidige app van het scherm verwijderen of het Bureaubladvenster minimaliseren.

Windows-toets+pijl-links

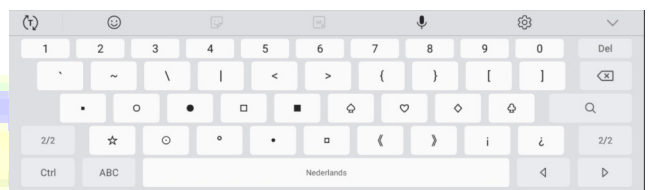
De app of het Bureaubladvenster maximaliseren aan de linkerkant van het scherm.

Windows-toets+pijl-rechts

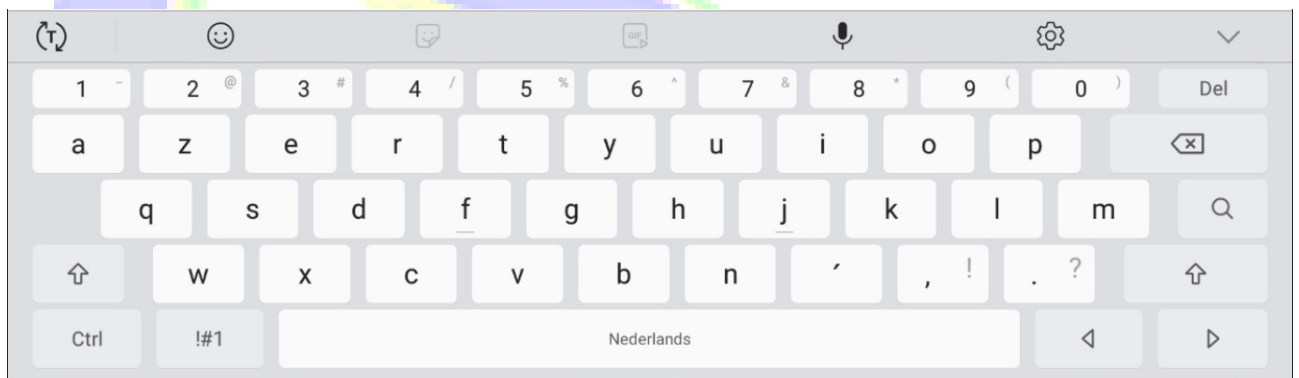
De app of het Bureaubladvenster maximaliseren aan de rechterkant van het scherm.

Toetsen op een tablet

- Op een tablet staan minder toetsen om toetscombinaties te maken.
- Voor hoofd en kleine letters gebruik je de shift toets.
- De shift-toets en shiftlock-toets is dezelfde. 1 maal of 2 maal aan tikken.
- Soms zijn leestekens nodig.
- Hoe zet je die boven of onder de letters?
- Er staan 3 toetsenborden boven elkaar.

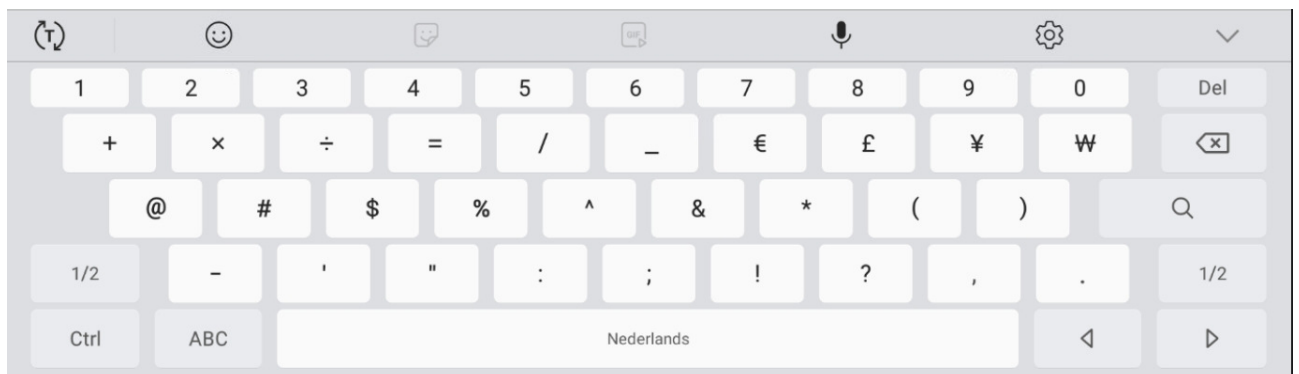

Lettertoetsenbord

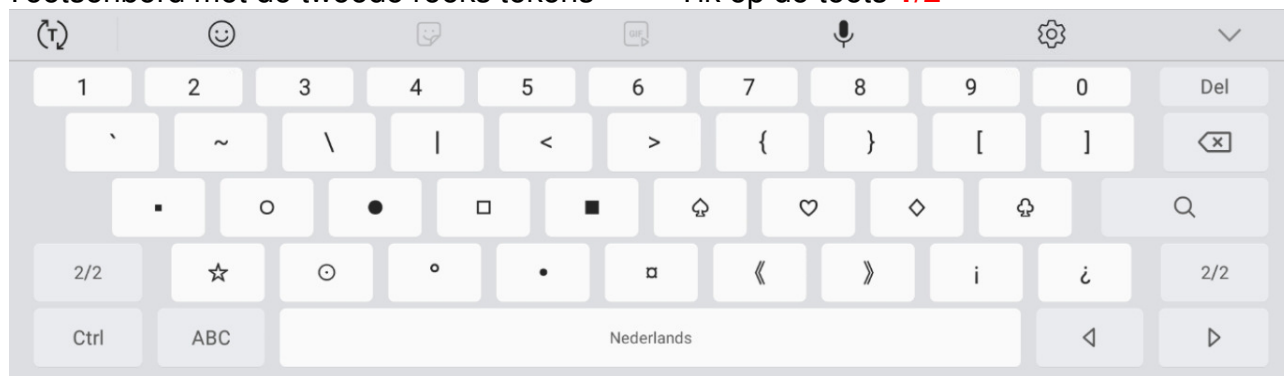
Toetsenbord met de eerste reeks tekens

Tik op de **!#1**

Toetsenbord met de tweede reeks tekens

Tik op de toets **1/2**

Tik je op de toets **2/2** verschijnen terug de eerste reeks tekens.

Tik je op de toets **ABC** verschijnen terug de letters.

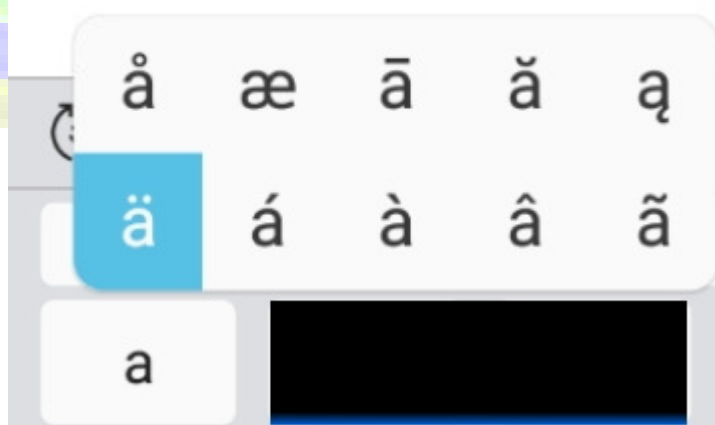
Leesteken typen op een tablet.

Alle mogelijke leestekens staan bij de letter zelf.

Op de letter duwen (blijven duwen) verschijnen de mogelijkheden bij die letter.

Schuif met je vinger naar de letter met het leesteken.

A

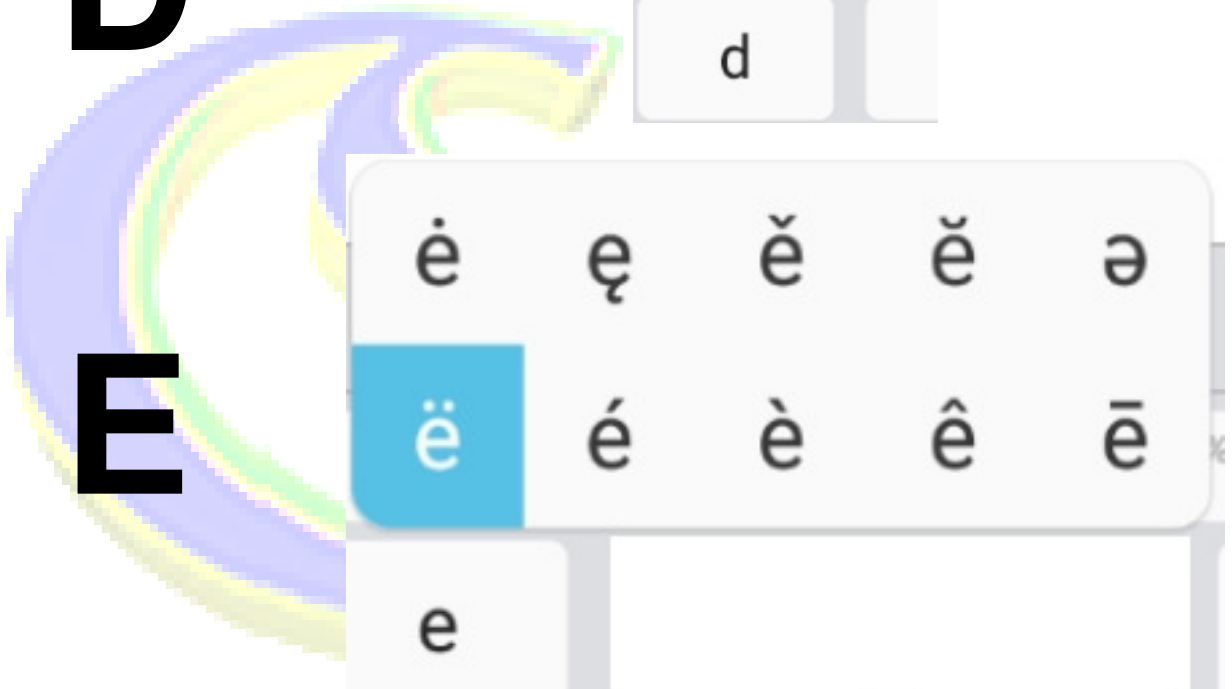
C

D

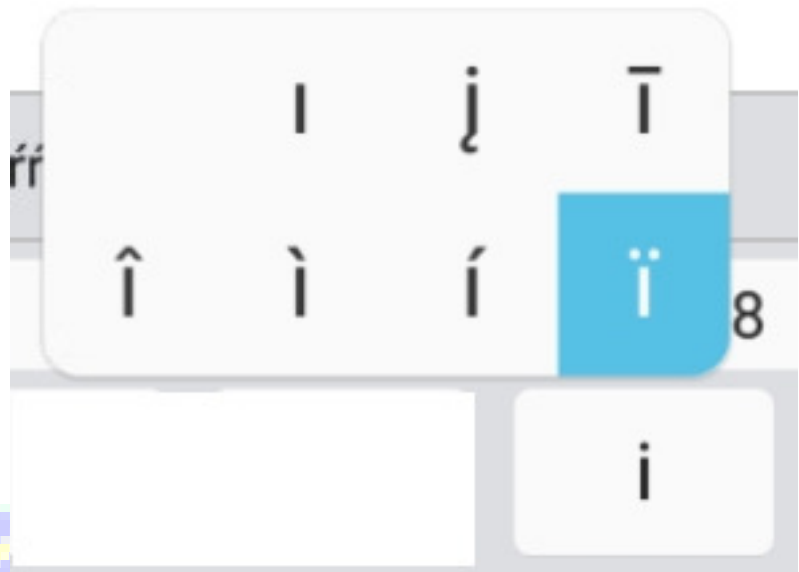
E

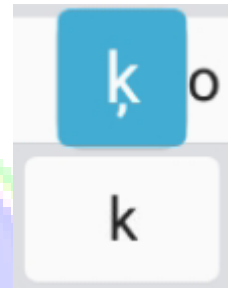
G

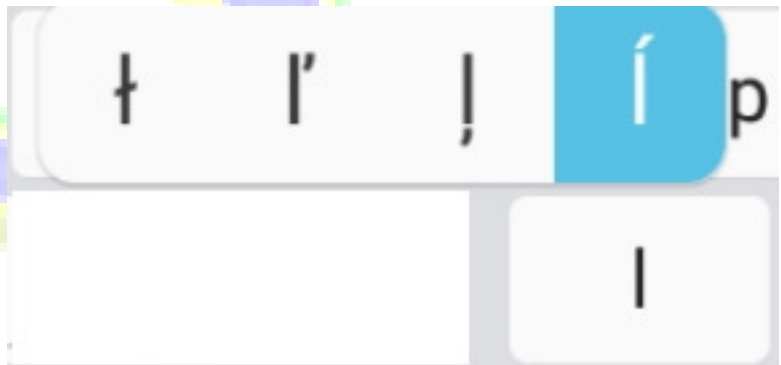
I

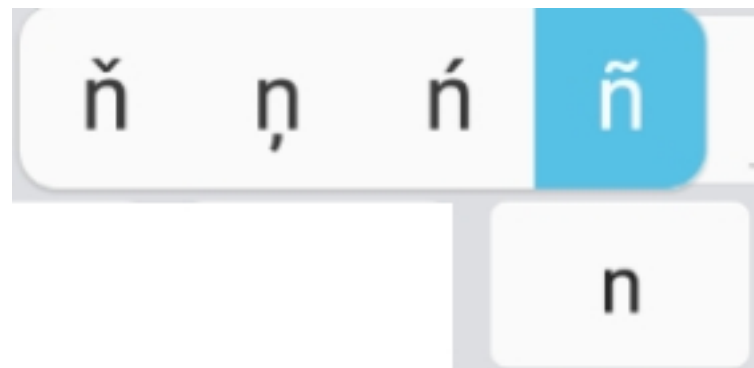
K

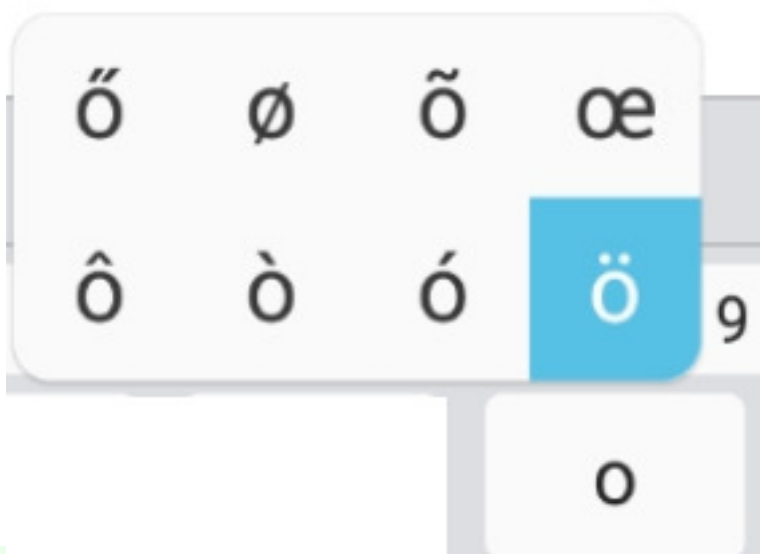
L

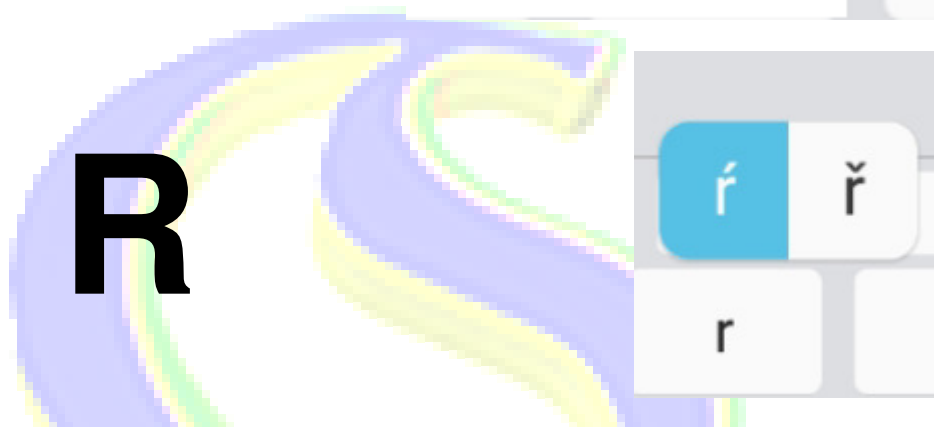
N

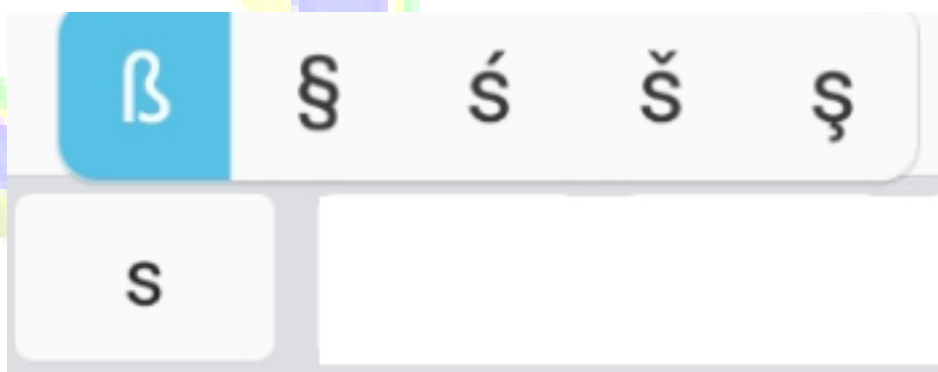
O

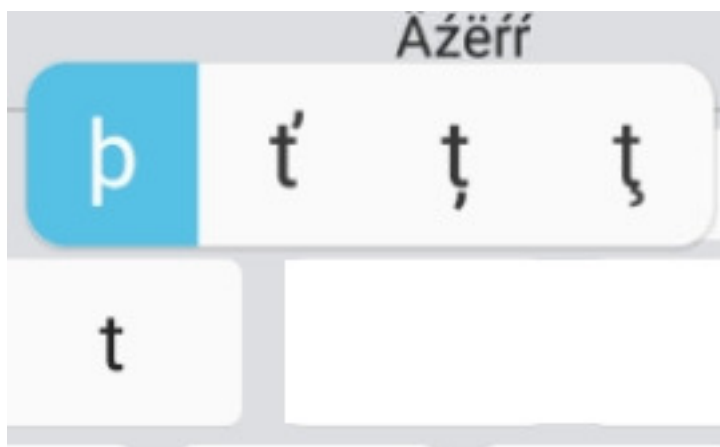
R

S

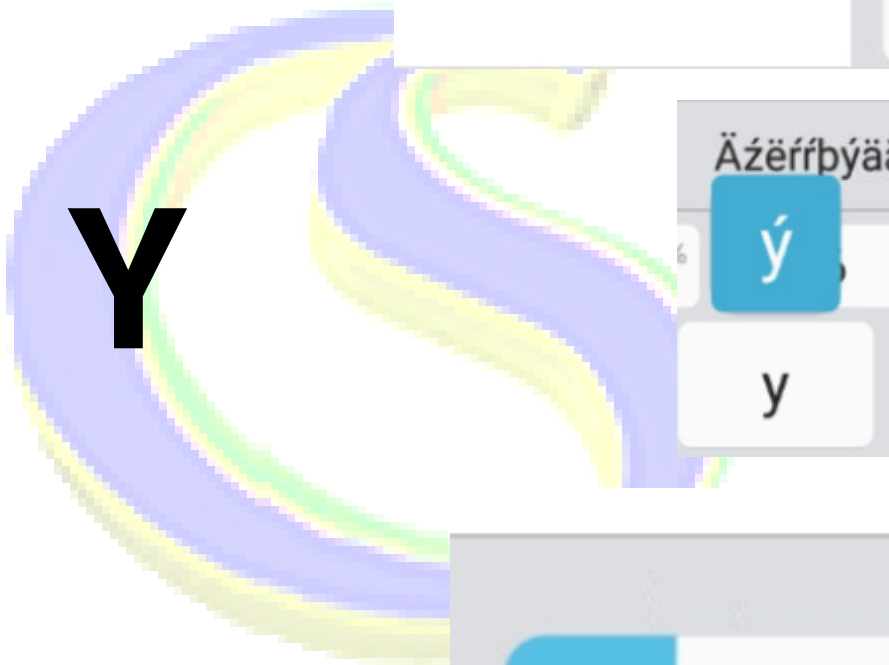
T

U

Y

Z

